

Prof. dr hab. Michał Brzoza-Brzezina
Katedra Ekonomii Ilościowej
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Warszawa, 20.06.2023

Recenzja dorobku naukowego i dydaktycznego dr Macieja
Ryckowskiego sporządzona w związku z postępowaniem
habilitacyjnym

1. Informacje ogólne

Dr Maciej Ryckowski uzyskał tytuł doktora w 2012 r. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Polityka pieniężna w ujęciu Milтона Friedmana a strategia bezpośredniego celu inflacyjnego”. Od 2014 r. pracuje (najpierw jako asystent, a obecnie jako adiunkt) na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Od 2010 r. Pan Ryckowski pracuje także w Urzędzie Statystycznym w Bydgoszczy.

Po uzyskaniu stopnia doktora Pan Ryckowski opublikował łącznie 21 artykułów naukowych w recenzowanych czasopismach naukowych, w tym czternaście w czasopismach indeksowanych w bazie Web of Science, dziesięć w czasopismach indeksowanych w bazie Journal Citation Reports. Ponadto Pan Ryckowski opublikował trzy monografie i dwa rozdziały w monografii. Od strony ilościowej łączny impact factor wymienionych publikacji wyniósł ponad 16, zaś liczba punktów MEIN 874.

Prace Pana Ryckowskiego dotyczą przede wszystkim kwestii polityki pieniężnej (ze szczególnym uwzględnieniem roli pieniądza i kredytu w jej prowadzeniu) oraz rynku pracy. Pierwszemu zagadnieniu poświęcony jest cykl publikacji będący podstawą wniosku habilitacyjnego, o nim napiszę szerzej poniżej. Z kolei drugie zagadnienie

pozwala Panu Ryczkowskiemu łączyć pracę naukową z pracą w administracji publicznej (Urzędzie Statystycznym).

Cytowania prac Pana Ryczkowskiego kształtują się następująco. W bazie Web of Science cytowań 31, w bazie Scopus cytowań 29, w Google Scholar cytowań 105. Należy zaznaczyć, że są to w większości cytowania obce. Ich znaczna część pochodzi od autorów zagranicznych.

Pan Ryczkowski pozyskiwał środków na badania oraz uczestniczył w projektach z finansowaniem zewnętrznym. Trzykrotnie kierował projektami badawczymi finansowanymi przez Komisję Europejską, Narodowe Centrum Nauki oraz Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Dwukrotnie uczestniczył w projektach badawczych finansowanych z budżetu Komisji Europejskiej jako ekspert wiodący.

Pan Ryczkowski pełnił też wielokrotnie funkcję recenzenta w krajowych i międzynarodowych czasopismach. Łącznie wykonał 37 recenzji, między innymi dla Eastern European Economics, Portuguese Economic Journal oraz Emerging Markets Finance and Trade.

Po uzyskaniu stopnia doktora Pan Ryczkowski wygłosił referaty na 12 konferencjach naukowych (przed doktoratem na siedmiu). Cztery konferencje miały charakter międzynarodowy.

Pan Ryczkowski pracuje też w Urzędzie Statystycznym w Bydgoszczy, gdzie łączy pracę naukową z implementacją jej wyników. Dotyczy to w szczególności badań nad rynkiem pracy i ich wykorzystania do usprawniania systemu statystyki publicznej. W tym obszarze Pan Ryczkowski uczestniczył w realizacji grantów dotyczących między innymi opracowania metodyki wykorzystania źródeł administracyjnych do uzyskania informacji o pracujących, stopie bezrobocia oraz wynagrodzeniach. W wyniku prowadzonych prac dane wykorzystywane przez statystykę publiczną są w większym stopniu oparte na bazach ZUS i KRUS.

2. Ocena merytoryczna cyklu publikacji

Jako główne osiągnięcie naukowe Pan Ryczkowski wskazał cykl artykułów naukowych zatytułowany „Pieniądz, kredyt i luzowanie ilościowe w polityce pieniężnej z perspektywy czasowo-częstotliwościowej oraz globalnego kryzysu finansowego”. Na cykl składa się dziewięć opracowań, opublikowanych w krajowych i międzynarodowych czasopismach.

Po kryzysie finansowym lat 2008-09 ekonomiści zaczęli ponownie zwracać większą uwagę na rolę kredytu i pieniądza w prowadzeniu polityki pieniężnej. Złożyły się na to dwie przyczyny. Po pierwsze, trudno jest wyjaśnić kryzys finansowy nie odwołując się do zachowania kredytu w latach przedkryzysowych. Po drugie, po kryzysie banki centralne wielu krajów sięgnęły po niestandardowe narzędzia polityki pieniężnej, takie jak luzowanie ilościowe (prowadzące do zwiększenia bazy monetarnej). Z tej perspektywy badania Habilitanta dotyczą istotnego zagadnienia makroekonomicznego.

Główne tematy którymi zajmuje się Habilitant to

- związek pomiędzy agregatami monetarnymi i kredytowymi z jednej strony a cenami nieruchomości, dóbr konsumpcyjnych i akcji z drugiej,
- wpływ polityki luzowania ilościowego na nominalną i realną sferę gospodarki,
- uwarunkowania polityki pieniężnej Narodowego Banku Polskiego.

Opracowania wykorzystują formalne modele ekonometryczno-statystyczne, między innymi wektorową autoregresję, analizę falkową czy uogólnioną metodę momentów. W kolejnych publikacjach Autor zajmuje się makroekonomicznymi skutkami programu skupu aktywów w strefie euro i Stanach Zjednoczonych, zależnością pomiędzy pieniądzem, kredytem i cenami oraz rolą agregatów monetarnych i stabilizacji produkcji w polityce pieniężnej NBP.

Szczególnie ciekawe wydaje się zastosowanie analizy w dziedzinie częstości, pozwala bowiem wyodrębnić zależności pomiędzy zmiennymi w różnych horyzontach czasowych. Dla przykładu, związek agregatów monetarno-kredytowych z cenami ma charakter średniookresowy. Podobnie, związek

pomiędzy boomem na rynku akcji a ekspansją kredytu również występuje zdaniem Autora w średnim okresie. Niesie to potencjalnie istotne informacje dla władz monetarnych i makroostrożnościowych.

Opracowania stawiają istotne pytania badawcze, mają klarowną strukturę i są napisane w sposób przejrzysty, dobrym angielskim. Zastosowane narzędzia statystyczno-ekonometryczne są adekwatne do zadawanych pytań.

Generalnie oceniam przedstawione badania pozytywnie, choć niektóre ich aspektu budzą pewne zastanowienie. Dla przykładu, w opracowaniu „Money and credit during normal times and house price booms” Autor bada związek pomiędzy agregatem monetarnym i kredytowym. Jednak, jak sam zauważa, pieniądź i kredyt to dwie strony (pasywna i aktywna) zagregowanego bilansu sektora bankowego. Kreacja kredytu jest jednocześnie kreacją pieniądza, więc związek tych zmiennych jest silny niejako z definicji.

Z kolei w opracowaniu „Poland as an Inflation Nutter: the Story of Successful Output Stabilizations” stawiana jest dość mocna teza, że NBP skutecznie stabilizował realną sferę gospodarki, pomimo koncentracji polityki pieniężnej wyłącznie na odchyleniach inflacji od celu. Potwierdzeniem tej tezy jest jednak wyłącznie porównanie wariacji PKB w Polsce i w innych krajach. Jak wiadomo na zmienność PKB wpływają jednak różne czynniki, nie tylko polityka pieniężna. Tak mocna teza powinna być udokumentowana w dużo bardziej przekonujący sposób. Powyższe uwagi nie zmieniają mojego pozytywnego zdania o cyklu publikacji oraz o jego wkładzie do rozwoju nauki ekonomicznych.

3. Ocena dorobku w kontekście wniosku habilitacyjnego

Jak wskazują informacje przedstawione powyżej Pan Ryczkowski wykazuje się sporą aktywnością naukową. Szczegółowa ocena uwzględniająca aspekt jakościowy jest w moim odczuciu zróżnicowana i zależna od pola aktywności.

Zacznę od najbardziej pozytywnych aspektów. Dotyczy to moim zdaniem kwestii uczestnictwa w badaniach finansowanych z zewnętrznych środków, ze szczególnym uwzględnieniem samodzielnego pozyskiwania grantów. Jak pisałem powyżej, Pan Ryczkowski trzykrotnie pełnił funkcję kierownika projektu, dwukrotnie uczestniczył w projektach w roli wykonawcy. Trzy projekty były finansowane ze źródeł międzynarodowych. Są to wyniki więcej niż zadowalające w kontekście aktywności predestynującej do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Bardzo pozytywnie oceniam też element współpracy z Urzędem Statystycznym w Bydgoszczy. Praca Pana Ryczkowskiego przyczyniła się do podniesienia jakości polskiej statystyki publicznej i jest przykładem umiejętnego, pożytecznego i praktycznego wykorzystania wiedzy naukowej. Jednocześnie charakter współpracy z Urzędem Statystycznym wypełnia w moim odczuciu wymogi stawiane przed habilitantem w art. 219 pkt 3 Ustawy, zgodnie z którymi warunkiem nadania stopnia doktora habilitowanego jest wykazanie się aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej instytucji.

Obszarem, który oceniam pozytywnie jest umiędzynarodowienie działalności naukowej. Poniekąd wiąże się ono z przedstawionymi wcześniej grantami – Pan Ryczkowski uczestniczył bowiem w roli kierownika bądź eksperta w trzech projektach finansowanych w ramach konkursów międzynarodowych. Współpracuje on także z Uniwersytetem w Brnie, co zaowocowało wspólnymi publikacjami, wykonuje recenzje dla międzynarodowych czasopism a także uczestniczy w międzynarodowych konferencjach. Ten ostatni aspekt pozostawia jednak nieco do życzenia, jako że od czasu obrony pracy doktorskiej Pan Ryczkowski prezentował artykuły naukowe za granicą jedynie trzykrotnie.

Pozytywnie oceniam także widoczność prac Pana Ryczkowskiego które posiadają, w zależności od bazy danych, od kilkudziesięciu do ponad stu cytowań. W większości są to cytowania zewnętrzne i w znacznym stopniu zagraniczne.

Pozytywnie oceniam również jakość naukową przedstawionego dorobku, ze szczególnym uwzględnieniem cyklu publikacji będącego podstawą wniosku. Cykl jest spójny, dotyczy ważnych zagadnień a artykuły prezentują dobry poziom naukowy. W szczególności umiejętnie łączą ważne pytania badawcze z adekwatnie zastosowanymi metodami ilościowymi, w szczególności analizą związków pomiędzy szeregami czasowymi w dziedzinie częstości z wykorzystaniem analizy falkowej. Artykuły są też napisane w sposób przejrzysty i są dopracowane pod względem językowym. Wszystkie artykuły zostały napisane w języku angielskim.

Najsłabszą częścią wniosku jest moim zdaniem poziom publikacji, zarówno tych przedstawionych w cyklu, jak i pozostałych. Choć nominalnie wygląda on solidnie (14 artykułów w WoS, 10 w JCR), to nie da się ukryć, że są to czasopisma dość słabe w kontekście ich pozycji w międzynarodowym świecie naukowym. Dla przykładu, tylko jedno czasopismo (Empirica) występuje na międzynarodowej liście czasopism Academic Journal Guide, która jest wykorzystywana przez wiele zagranicznych uniwersytetów do oceny dorobku naukowego pracowników i, w moim odczuciu, w adekwatny sposób klasyfikuje czasopisma. Wspomniana Empirica została zresztą na liście AJG sklasyfikowana w najniższej z pięciu kategorii. Pozostałe czasopisma, w których Pan Ryczkowski opublikował artykuły nie odgrywają istotnej roli w światowym obiegu nauki. Na duży plus zaliczam natomiast to, że Pan Ryczkowski uniknął pokusy publikowania artykułów w wysokopunktowanych (na liście MEiN) czasopismach, których jakość zupełnie nie odpowiada punktacji a charakter procesu publikacyjnego nosi znamiona drapieżności (takich jak Energies, Sustainability czy European Research Studies Journal).

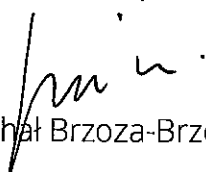
Generalnie, poziom czasopism uznaję za akceptowalny z punktu widzenia wniosku, zdecydowanie zachęcam jednak Habilitanta do podejmowania w przyszłości prób publikowania w bardziej renomowanych periodykach. Wskazówek co do ich wyboru może dostarczyć na przykład wspomniana baza AJG.

4. Konkluzja

Dorobek naukowy Pana Macieja Ryczkowskiego oceniam pozytywnie. Artykuły naukowe wskazują na umiejętność (i) zadawania ważnych pytań ekonomicznych, (ii) wykorzystania adekwatnych narzędzi ilościowych do odpowiadania na nie oraz (iii) opisanie wyników w sposób logiczny i przejrzysty. Prowadzone badania spełniają ustawowy wymóg wniesienia znacznego wkładu w rozwój dyscypliny.

Pewne wątpliwości budzi natomiast sposób publikowania tego dorobku. Habilitant publikuje wprawdzie w czasopismach indeksowanych w międzynarodowych bazach (WoS, JCR), jednak są to czasopisma znajdujące się na marginesie światowego obiegu naukowego. Rozczarowująca jest też niska aktywność w zakresie prezentowania dorobku na konferencjach międzynarodowych. Powyższą uwagę formułuję nie tylko w ramach oceny dorobku, ale chciałbym ją też poddać Habilitantowi pod rozwagę przy planowaniu dalszej kariery naukowej.

Podsumowując, moim zdaniem, pomimo pewnych niedostatków w zakresie poziomu czasopism w których publikowane były prace, dorobek dr. Macieja Ryczkowskiego stanowi znaczny wkład do rozwoju ekonomii i uprawnia do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Michał Brzoza-Brzezina

